

Írta: Czike Klára

Addikciós tréning a gyermekvédelemben dolgozó szociális munkások számára

Az a felismerés, hogy az alkoholizmus és más függőségek mély hatást gyakorolnak a szociális munka gyakorlatára, nem új keletű. Már 1917-ben Mary Richmond írt a szociális munkások alkohol elleni küzdelemben betöltött szerepének fontosságáról.

Thomas K. Gregoire az amerikai Child Welfare 1994. január-februári számában közölt tanulmánya arról szól, hogy bár sok gyermek szociális problémájának gyökerét az alkohollal és egyéb drogokkal való visszaélés jelenti, a velük foglalkozó szociális munkások ennek ellenére kevés tudományos tréningen vesznek részt.

A függőségekkel kapcsolatos konzekvenciák különösen komolyak a gyermekvédelem gyakorlatában. A függőség nagy árat követel a családok sebezhető tagjaitól, a fiataloktól, és a még meg nem született gyermekektől.

Az Amerikai Egészségügyi Minisztérium (1990) becslése szerint az összes gyermekekkel szembeni visszaélések és bántalmazások majdnem 50%-ának eseteiben szerepel valamilyen addikció. A fiatalkorúak bíróságának feljegyzéseiből véletlenszerűen kiválasztott esetekben Famuro és társai felfedezték, hogy a bántalmazott gyermekek eseteinek 67%-ában szerepelnek függőségben szenvedő szülők. A legtöbb szerző növekvő valószínűséget talál a függés problémája és aközött, hogy az anya bántalmazza a gyermekét (Famular és tsai).

Azok a gyermekek, akik olyan családokból származnak, ahol a szülőknek alkohol problémája van, nagyobb az esélye arra, hogy kamaszkorban vagy felnőttként saját függősége is kialakuljon. Nehéz elképzelni, hogy hatékonyan működjön a gyermekvédelem az addikciós problémák ismerete nélkül. Ennek ellenére számtalan szociális munkás ismerete az alkoholizmusról és egyéb drogfüggőségekről meglehetősen hiányos. Van Wormer (Social Work and Alcoholism Counseling, Social Casework, 68, 7, 1987., 426-432) írja, hogy az elfogadott segítő szakmák - beleértve a szociális munkát is -, tradicionálisan elhanyagolják az alkoholproblémát. A legtöbb szociális munkás úgy fejezi be a szakmájára való felkészülést, hogy csak kis mértékben vagy egyáltalán nem részesül a függőségekkel foglalkozó oktatásban. Talán ennek a következménye, hogy a szociális munkások elkerülik azokat a klienseket, akik alkohol- vagy egyéb függőségben szenvednek - idézi B. Googins-t. Egy másik kutató, J. Kagle azt állapította meg, hogy a szociális munkások félnek szembesülni a kliensek alkoholproblémáival a vizsgált esetek lehangoló 83%-ában.

A szociális munkások ismereteinek növelésére, a hiányosságok pótlására a folyamatos oktatás egy a lehetséges válaszok közül. Kevés kutatás vizsgálta azt ugyanakkor, hogy az oktatás milyen hatást gyakorolt a gyermekvédelmi szociális munkásokra a munkába való visszatérésük után. Az oktatás költségeinek emelkedése és az anyagi források csökkenése miatt fontos a folyamatos oktatás hatásának vizsgálata szociális munkásokra és a kliensekre egyaránt.

Azért is fontos e tanulmány, mert annak a felmérésnek az eredményeit mutatja be, amely azt vizsgálta, hogyan hatott az alkoholproblémával és más függőségekben szenvedő gyerekekkel foglalkozó szociális munkásokra a folyamatos oktatás.

Számos szerző hivatkozott arra, hogy a tanulás hatására jelentős attitűdváltozások érhetőek el a családgondozó szociális munkásoknál. Azok a szociális munkások, akik feladatközpontú oktatásban vettek részt, használták is e technikát.

Fontos annak felismerése, hogy a folyamatos oktatás nem ad azonnali választ arra, hogyan kellene megváltoztatni a gyakorlatot. A folyamatos oktatásban való részvétel akkor a leghatékonyabb, ha szupervizorok segítenek a célok elérésében, elgördítve az akadályokat és megkönnyítve a szociális munkás erőfeszítéseit a gyakorlat és a csoportfoglalkozásokon tanultak összeegyeztetésére.

Az oktatás jelentős pozitív attitűdváltozásokat eredményez. A tréningek után a résztvevők szívesebben dolgoztak függőségben szenvedő kliensekkel, és megerősödik meggyőződésük, hogy változást érhetnek el. Az, hogy felismerik, hogy a függőség gyakran bántalmazás és elhagyás következménye, növelte a függőségi helyzetekre való érzékenységet. Ezek az attitűdbeli változások arra utalnak, hogy a folyamatos oktatás hatékony eszköz lehet ezen a területen.

(Thomas K. Gregoire: Assessing the Benefits and Increasing the Utility of Addiction Training for Public Child Welfare Workers: A Pilot Study. In: Child Welfare, Jan-Febr. 1994, pp. 69-82. alapján fordította és összeállította:)